

УДК 004.9:316.774 + 327(477:438)

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6\(24\)-1137-1151](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6(24)-1137-1151)

Галуха Любов Юріївна кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри історії України, факультет – історії, політології та міжнародних відносин, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, <https://orcid.org/0000-0002-5174-5286>

ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПОЛЬЩЕЮ

Анотація. У сучасних умовах цифровізації Україна може створити прогресивний та позитивний імідж завдяки інтеграції та використанню доповненої реальності, що відкриває можливості для цифровізації різних галузей, стимулювання інновацій та сталого розвитку держави. Зокрема, це стосується культурної дипломатії у відносинах України та Польщі. Створення прогресивного і позитивного іміджу України у світі є особливо важливим в умовах боротьби України із зовнішнім нападником росією, що окупувала частину території незалежної Української держави, здійснює агресивне знищення цивільного, економічного сектора, історико-культурної спадщини, сакральних пам'яток, українського народу. У цих умовах Україна гостро потребує об'єктивної оцінки до перебігу воєнних дій, гуманітарної і військової підтримки від цивілізованих країн світу і важливу роль у цьому плані може відіграти поряд з іншим й активніше використання доповненої реальності як інструменту культурної дипломатії.

Проаналізовано становлення та розвиток української культурної дипломатії за період незалежності України. У процесі цього дослідження визначено, що її становлення почалося після початку російсько-української війни у 2014 році, а активний розвиток продовжується після початку повномасштабного вторгнення у 2022 році росії на територію України. Наразі стан культурної дипломатії між Україною та Польщею дещо ускладнений, проте ця сфера може зазнати оновлення завдяки процесу впровадження на практиці доповненої реальності.

У ході аналізу визначено головні відмінності між віртуальною реальністю та доповненою реальністю. Акцентовано увагу на практичному використанні доповненої реальності в культурній дипломатії між двома європейськими країнами, виявлено причини цього процесу.

Ефективним може бути впровадження доповненої реальності в діяльність таких рушійних сил культурної дипломатії, як громадська самоорганізація, митці та арт-менеджери, а також державний сектор та українська громада в Польщі.

У результаті дослідження встановлено можливі шляхи впровадження доповненої реальності в культурну дипломатію між Україною та Польщею в різних її напрямках, при цьому встановлено першочергові проблеми, які мають бути розв'язані для ефективного використання цього інструменту в умовах сьогодення. Усі визначені в роботі дії зможуть удосконалити українську культурну дипломатію як у короткостроковому, так і в довгостроковому періоді, та спонукати до підвищення рівня сприйняття української культури та національної ідентичності в Польщі, особливо під час російсько-української війни.

Ключові слова: технології доповненої реальності, крос-культурна комунікація, віртуальні виставки, культурний обмін, міжнародні відносини, культурна ідентичність, цифрове мистецтво.

Halukha Liubov Yuryivna PhD in History, Associate Professor, Professor of the Department of History of Ukraine, Faculty of History, Political Science and International Relations, Rivne State Humanitarian University, Rivne, <https://orcid.org/0000-0002-5174-5286>

USING AUGMENTED REALITY AS A TOOL FOR CULTURAL DIPLOMACY BETWEEN UKRAINE AND POLAND

Abstract. In the current digitalization environment, Ukraine can create a progressive and positive image through the use of augmented reality. The integration of augmented reality opens opportunities for the digitalization of various industries, stimulating innovation and sustainable development in Ukraine. This is especially true for the cultural diplomacy of Ukraine and Poland.

Creating a progressive and positive image of Ukraine in the world is especially important in the context of Ukraine's struggle against the external attacker Russia, which has occupied part of the territory of the independent Ukrainian state and is aggressively destroying the civilian and economic sectors, historical and cultural heritage, sacred monuments, and the Ukrainian people. In these circumstances, Ukraine is in dire need of an objective assessment of the course of hostilities, humanitarian and military support from civilized countries, and an important role in this regard can be played, among other things, by the more active use of augmented reality as a tool of cultural diplomacy.

The article analyzes the formation and development of Ukrainian cultural diplomacy during the period of Ukraine's independence. The study shows that its formation began after the outbreak of the Russian-Ukrainian war in 2014, and its active development continues after the start of Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022. Currently, the state of cultural diplomacy between Ukraine and Poland is somewhat complicated, but this area may undergo a renewal due to the process of implementing augmented reality in practice.

The analysis identifies the main differences between virtual reality and augmented reality. Attention is focused on the practical use of augmented reality in cultural diplomacy between two European countries, and the reasons for this process are identified. The introduction of augmented reality in the activities of such driving forces of cultural diplomacy as public self-organization, artists and art managers, as well as the public sector and the Ukrainian community in Poland can be effective.

The study identified possible ways of introducing Augmented Reality into cultural diplomacy between Ukraine and Poland in its various fields. At the same time, it identified the priority problems that need to be solved for the effective implementation of Augmented Reality today. All the actions identified in this paper will improve Ukrainian cultural diplomacy in both the short and long term and will help to increase the level of perception of Ukrainian culture and national identity in Poland, especially during the Russian-Ukrainian war.

Keywords: augmented reality technologies, intercultural communication, virtual exhibitions, cultural exchange, international relations, cultural identity, digital art.

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифровізації інструменти та цифрові технології вже активно використовуються в різних галузях народного господарства. Зокрема, це стосується штучного інтелекту, доповненої та віртуальної реальності. Все частіше підіймається питання доцільності використання доповненої реальності в культурній дипломатії. Зусилля уряду України зі створення центрів ШІ на національному рівні відіграли вирішальну роль у стимулюванні інновацій та технологічного прогресу. Як технологія, що стає все популярнішою, доповнена реальність також має перспективи для реформування не тільки різних галузей промисловості, але й освіти, сільського господарства, сфер охорони здоров'я, фінансів та дипломатії. Хоча потенціал галузі штучного інтелекту та використання доповненої реальності, яка нещодавно виникла, в Україні не повністю розкритий і їх використання все ще перебуває на

ранніх стадіях, можна помітити зростання інтересу до цієї сфери. Статтю спрямовано на аналіз доповненої реальності та її впливу на формування м'якого іміджу такої держави, як Україна. Використовуючи інструменти й методи доповненої реальності, Україна може створити значні перспективи якіснішого розвитку культурної дипломатії між Україною й іншими цивілізованими країнами, зокрема Польщею.

Актуальність використання в Україні доповненої реальності полягає в тому, що вона здатна не тільки привнести зміни в управління та державну адміністрацію, а й підвищити їх ефективність, прозорість і розвивати культурну дипломатію. Аналізуючи конкретні приклади, різні стартапи та широкі наукові дослідження, розглянуто можливі варіанти застосування доповненої реальності в державному секторі. У статті також обговорено численні фактори ризику, пов'язані з її впровадженням і реалізацією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впровадження штучного інтелекту, а також елементів доповненої та віртуальної реальності досліджували різні міжнародні дослідники. Проте важливо відзначити, що такі дослідження проводились щодо різних країн. Наприклад, J. Ahmad та M. Hussain [1] досліджували можливості впровадження доповненої реальності в культурну дипломатію Пакистану. У свою чергу, N. Neilly, D. Nelly та D. Valenza [2] спрямували увагу на дослідження аналогічного питання щодо культурної дипломатії країн Європейського Союзу (далі – ЄС).

Українські вчені також досліджували аспекти цифровізації в культурній дипломатії. Проте вони аналізували лише загальні можливості доповненої реальності в культурній дипломатії, як це зробили Л. Тарангул, І. Чернікова та Л. Дрогомирецька [3]. Зокрема, О. Яшина та О. Висоцька [4] зосередили увагу на дослідженні ефективного державного управління сферою культури в рамках сталого розвитку. У результаті аналізу ролі цифрових технологій в умовах війни О. Бірвова [5] дійшла висновку, що доповнена реальність є важливим інструментом популяризації та збереження історико-культурної спадщини України. Проте жоден із дослідників до тепер не розглядав можливість впровадження на практиці елементів доповненої реальності в культурній дипломатії між Україною та Польщею. Оскільки в Україні такі дослідження є дещо обмеженими та їх кількість зовсім незначна, важливо проаналізувати саме можливості та ризики використання доповненої реальності в культурній дипломатії України з Республікою Польща.

Мета статті – дослідження особливостей використання інструментів доповненої реальності в культурній українсько-польській дипломатії.

Дослідження проводилося у два етапи. На першому етапі було відібрано статті для аналізу за назвою та анотацією, а також перевірено на відповідність критеріям включення, щоб знайти якомога більше релевантних досліджень. На другому етапі вся відібрана література була проаналізована щодо мети дослідження.

У ході дослідження використовувалися загальні методи наукового пізнання. За допомогою методу аналізу та синтезу проводилося дослідження стану та розвитку культурної дипломатії в Україні до початку повномасштабного вторгнення та після цього. Основним вибором під час визначення плану дослідження стала орієнтація дослідження на індуктивний метод дослідження. Метод порівняльного аналізу отриманих результатів використовувався задля зображення проблем, розглянутих у статті, що дозволило зробити висновки про практичну значущість поведеного дослідження. Завдяки абстрактно-логічному методу в результаті роботи вдалося зробити висновки всього дослідження.

Виклад основного матеріалу. Культурна дипломатія – це інструмент публічної дипломатії, який забезпечує вплив суспільних настроїв на реалізацію зовнішньої політики. Іншими словами, культурна дипломатія виступає в ролі інструменту управління міжнародним середовищем через залучення громадськості, а також як інструмент поліпшення позитивного іміджу країни на міжнародній арені, що досягається шляхом впливу на громадську думку, формування позитивного ставлення до держави і, таким чином, сприяння досягненню цілей зовнішньої політики. Залишаючи осторонь визначення культурної дипломатії, що відносяться до державних та урядових чиновників, варто розглянути щораз вищу роль культурної дипломатії в царині міжнародних культурних відносин як чинника, що сприяє формуванню взаєморозуміння та співпраці між суспільствами на взаємну корисність. Культурна дипломатія слугує інструментом для застосування нормативної сили, саме тому її іноді називають «м'якою силою» (як підкатегорію нормативної влади). В основі «м'якої сили» є залучення партнерів, а не в жодному випадку військовий примус. Оскільки ефекти такої сили мають довгостроковий характер і розтягнуті в часі, вони вступають у протиріччя з необхідністю отримання швидких результатів у політичному житті [6, с. 95].

Одним із найважливіших аспектів м'якого іміджу країни є її захоплива культурна спадщина, яку потрібно розвивати дипломатично. Культурна дипломатія охоплює такі сфери діяльності, як культура, мистецтво (театр, музику, кінематограф), літературу, спорт тощо. Усі

зазначені аспекти, які створюються за кордоном, репрезентують рівень культури країни на основі мови, інформації, культури та освіти, духовності. Культурна дипломатія між Україною та Польщею тісно пов'язані з державним устроєм кожної із країн та належить до публічної політики, ідеології. Оскільки Україна та Польща мають багато спільних аспектів історичної минувшини та сучасності це впливає на сучасну культурну дипломатію між двома державами.

Наразі культурна дипломатія України перебуває на етапі формування і розвитку (рис. 1).

Рис. 1. Становлення культурної дипломатії за період 1991–2024 рр.

Джерело: створено автором на основі [7, с. 21; 8, с. 25].

Попри те, що свою незалежність Україна здобула ще в 1991 році, публічна та культурна дипломатія активно почала розвиватися тільки після початку російсько-української війни у 2014 році. Протягом періоду 1991–2015 років розвитком української культури та історії, формуванням національної самосвідомості здебільшого займалася українська діаспора [7, с. 21]. Тільки в період 2015–2019 років були помітні певні зрушення та деякий розвиток у цій сфері. У 2015 році було створено Департамент публічної дипломатії при Міністерстві закордонних справ України. У 2017 році створена державна установа під назвою «Український інститут», діяльність якої була спрямована на розвиток культурної дипломатії України. Дипломатичні культурні відносини України з Польщею почали виходити на новий рівень лише після початку повномасштабного вторгнення у 2022 році.

У 2021 році було розроблено та прийнято до виконання Стратегію публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на період

2021–2025 років. У зв'язку з повномасштабною агресією росії, що почалась 24 лютого 2022 року, культурна дипломатія – це саме те, що схилило світ на нашу користь і допомагає тримати війну на перших шпальтах кожної медіаагенції [8, с. 25].

З початку вторгнення зазнали розповсюдження відео з острова Зміїного, де українські прикордонники дали гідну відповідь російському військовому кораблю, жінка з Херсонщини, яка рекомендує окупантам покласти насіння в кишеню, щоби на місці їхніх трупів проросли соняхи, велика кількість відео, де українські трактори вивозять російські несправні танки. Ці історії змогли донести до європейців та інших міжнародних партнерів України в боротьбі з росією, що українці гідно, мужньо та з гумором стоять на захисті Батьківщини, що ніхто з пересічних громадян не буде йти на поступки агресора. Це дало змогу переконати західних політиків постачати важке озброєння до України, а пересічних громадян – що українці сильні духом, готові захищатися. Усі ці аспекти сприяли не лише становленню та розповсюдженню національної свідомості та української ідентичності України, а й культурній дипломатії, наслідки якої позитивно позначилися на полі бою завдяки допомозі західних партнерів [8, с. 26].

Однак наразі все ще спостерігаються значні проблеми в розвитку культурної дипломатії між Польщею та Україною. Зокрема, з боку України наявна проблема відсутності чіткої стратегії, матеріальних та людських ресурсів, які змогли би підняти рівень культурної дипломатії [9, с. 125].

У сучасних умовах Україна функціонує в епоху пропаганди та дезінформації. З початком повномасштабного вторгнення росії на територію України у 2022 році та дотепер обтяжливим аспектом є інформаційна війна, яка також має свій вплив на культурну дипломатію України з різними країнами. Виключенням не є й Польща. Російсько-українська війна наразі поєднує в собі не лише боротьбу на полі бою за кордони і суверенність держави, а й активну боротьбу на просторах мережі Інтернет та в різноманітних додатках і медіа [10, с. 866]. Поширення повідомлень із неправдивою інформацією щодо культурних аспектів дипломатії між Україною та Польщею неодноразово поширювалися через Телеграм-канали, месенджери, соціальні мережі та через традиційні матеріали засобів інформації, а саме через пресу. В останні роки саме інформаційна війна є невід'ємною складовою частиною російсько-українського конфлікту, тому її потрібно враховувати в розбудові культурної дипломатії шляхом залучення доповненої реальності на практиці [11, с. 58].

Використання доповненої реальності з дипломатичними цілями в культурній сфері може зіграти істотну роль в інтерпретації цивілізаційних, археологічних, історичних та антропологічних даних для відтворення справедливого представлення і привабливого змісту історично-культурної спадщини країни.

Доповнена та віртуальна реальність привернули до себе велику увагу з моменту появи на споживчому ринку за допомогою відповідних пристроїв у різних галузях народного господарства. Ці інструменти вже реалізовані в низці галузевих контекстів. Хоча обидва типи технологій часто об'єднують у рамках «змішаної реальності», необхідно визнати, що кожен із них має свій унікальний підхід до створення віртуального доповнення реальності та заслуговує на індивідуальний розгляд для цілеспрямованого розвитку та впровадження. Важливо розуміти, що поняття віртуальної реальності й доповненої реальності та процеси, які їх характеризують, не є тотожними.

На відміну від доповненої реальності, віртуальна реальність використовує згенероване комп'ютером середовище для повного занурення користувача у віртуальний світ. Віртуальна реальність привертає все більше уваги завдяки величезній кількості демонстрацій і додатків, як у вигляді анімації, так і у вигляді 360-градусних віртуальних середовищ. Проте на споживчому ринку вона не справила значного враження порівняно з очікуваннями та прогнозами. Серед причин цього можна назвати раніше обмежену доступність для споживачів через необхідність використання набору окулярів віртуальної реальності, гарнітури з підтримкою віртуальної реальності, високотехнологічних смартфонів, а також обмежену цінність, яку може надати віртуальна реальність у порівнянні з фінансовими вкладеннями в неї.

Доповнена реальність визначається як накладення комп'ютеризованої інформації, що проектується в поле зору користувача, за допомогою таких пристроїв, як смартфони, планшетні комп'ютери й такі пристрої, як окуляри доповненої реальності. У цьому вигляді доповнену реальність можна розділити на два основні напрями: доповнена реальність на основі маркерів і доповнена реальність на основі системи глобального позиціонування. Хоча доповнення на основі системи глобального позиціонування реального оточення здається логічним методом реалізації доповненої реальності для культурної дипломатії, слід зауважити, що в такому випадку не вистачає точності, а також обчислювальної потужності сучасних пристроїв для створення значущих накладок доповненої реальності. З іншого боку, доповнена реальність на основі маркерів, що пов'язують віртуальний контент із конкретними

об'єктами або зображеннями, вважається більш доступною формою поліпшення на основі доповненої реальності [12, с. 5].

Базова функціональність доповненої реальності полягає у створенні зв'язків, прямих або спричинених взаємодією користувача з пристроєм, між реальним світом та інформацією, що генерується пристроєм, або електронною інформацією. Ця обставина забезпечує інтерфейс для користувача електронного вдосконаленого фізичного світу. Доповнена реальність – це технологія, метою якої є цифрова інтеграція та розширення фізичного середовища або світу користувача в реальному часі шляхом додавання шарів цифрової інформації. Ця інтеграція може застосовуватися до різних технологій відображення, здатних накладати або комбінувати інформацію (цифри, літери, символи, аудіо, відео, графіку) з уявленням користувача про реальний світ. Застосунки, що використовують техніку проєктування, замість цього використовують реальні об'єкти, для яких враховується проєкція штучного світла з реального світу. Застосунки, засновані на технологіях цього типу, дають змогу людині взаємодіяти, посиляючи світло на поверхню в реальному світі, а потім відчуваючи контакт людини з цим проєктованим світлом [13, с. 2]. Взаємодія з користувачем відбувається, коли є різниця між очікуваною проєкцією і фактичною проєкцією. У цьому типі доповненої реальності відмова від використання маркера визначає необхідність більшої обчислювальної потужності, корисної для оброблення віртуальних елементів. Отже, для того щоб повною мірою насолодитися роботою доповненої реальності, будуть потрібні пристрої з більшою обчислювальною потужністю [14, с. 1].

Доповнену реальність у культурну дипломатію між Україною та Польщею доцільно впроваджувати в різних напрямках. Передусім слід визначити, що основними суб'єктами української культурної дипломатії в Польщі є інститути державної влади України та Польщі, неурядові організації, лідери суспільних думок, українські та польські митці, журналісти, студенти, викладачі, політики та інші громадяни, які зацікавлені в такому процесі. Розглянемо більш детально кожен із напрямів розвитку культурної дипломатії між Україною та Польщею.

Попри той факт, що інституційним гравцем, покликаним просувати модель культурної дипломатії України в Польщі, є Посольство України в Польщі, важко проаналізувати та доказати на практиці ефективність застосування доповненої реальності саме в цій ланці просування культурної спадщини України. Це може бути лише надання грантів за розроблення кращих проєктів із впровадження доповненої реальності в практиці українській дипломатії. Найближчими роками цифровізація

культурної дипломатії продовжитися, і дипломати прагнутимуть використовувати нові технології, включно з віртуальною реальністю, доповненою реальністю та імерсивними середовищами. Однак учені ще не дослідили належним чином поточне використання цифрових технологій у культурній дипломатії України.

Проте ефективним може бути впровадження доповненої реальності в діяльність інших рушійних сил культурної дипломатії (Таблиця 1). Якщо, наприклад, порівняти 2004 та 2024 роки, то можна зробити висновок, що наразі змінився вектор активності культурної дипломатії на сторону української самоорганізації. Під час Помаранчевої революції в Україні у 2004 році на території Польщі проводилися заходи солідарності української революції, які здебільшого організовували польські студенти з кафедри україністики [15, с. 53].

Таблиця 1

Можливі шляхи впровадження доповненої реальності в різні види діяльності рушійної сили української культурної дипломатії в Польщі

Рушійна сила	Діяльність	Можливість упровадження
Громадська самоорганізація	Заходи солідарності	Віртуальні виставки
Митці та арт-менеджери	Розповсюдження книг, сприяння театральним діям	Віртуальні зустрічі
Українська громада	Сприяння заходам «Дні української культури»	QR-коди та віртуальні зустрічі
Державний сектор	Державні заходи з нагоди урочистостей	Впровадження грантів за проекти на основі доповненої реальності в культурну дипломатію

Джерело: створено автором на основі [15, с. 53–58].

Станом на 2024 рік, зі збільшенням українських мігрантів та осіб, що шукають захисту у зв'язку з війною, в Польщі виріс потенціал громадянської самоорганізації культурної дипломатії з боку українців. Тобто спостерігається становлення не лише державного виду культурної дипломатії, а й народної. У таких випадках доповнена реальність може бути спрямована на такі події, як віртуальні виставки, особливо на тематику історико-культурного становлення і самобутності українців в умовах війни.

Ще одним із видів рушійної сили культурної української дипломатії в Польщі є діяльність митців та арт-менеджерів. Саме ці суб'єкти формують запит польського суспільства на український культурний продукт, що відіграє важливу роль у становленні культурної дипломатії в сучасних умовах. Тут можна відзначити таких діячів, як українські письменники О. Забужко, Ю. Андрухович, а також О. Ірванець, С. Жадан та О. Гнатюк, чії письмові роботи активно впроваджуються в польське культурне середовище та є основою театральних вистав у різних містах Польщі. Ці видатні діячі української культури сприяють тому, що активізується польська громадська активність у питаннях української культурної дипломатії [15, с. 55].

Усі заходи з розповсюдження української культури в Польщі відбуваються або як державні заходи з певних урочистостей на основі історичних дат української культури та історії за ініціативи Посольства України, або як різного виду «дні української культури» за сприяння українських організацій і товариств, а також муніципальних органів влади. Основним організатором українських фестивальних, освітніх, а також різних адвокаційних проєктів, спрямованих на формування українського інтересу в польському суспільстві, виступає Об'єднання українців у Польщі та підпорядковані йому регіональні відділення по всій країні. Найвиразнішим фестивалем, що організовує українська громада в Гданську, є «Український молодіжний ярмарок», в якому беруть участь гурт «ТНМК», гурт «ОНУКА» тощо. Тобто спостерігається залучення до культурної дипломатії українських діячів із внутрішньо-українського культурного простору [15, с. 56].

У перелічених заходах впровадження доповненої реальності може бути спрямоване на взаємодію глядачів з українськими артистами, наприклад, це QR-коди як додатки до заходів, де відвідувачі можуть дізнатися більше інформації про українську культуру. Також до впровадження доповненої реальності на практиці можуть вдатися громадські діячі, організовуючи віртуальні зустрічі з приводу української культури в різних польських містах. Зокрема, такі зустрічі проводилися різними артистами в Україні під час пандемії коронавірусу SARS-CoV-2 у 2020 році.

Отже, доповнена реальність здатна мати значний вплив на дипломатичну сферу України в культурі й на технологічний прогрес. Хоча країна досягла значних успіхів у створенні своєї екосистеми культурної дипломатії за останні роки, все ще існує низка питань, які необхідно вирішити. Україна може стати лідером у галузі інновацій доповненої реальності в культурній дипломатії та зміцнити свою

репутацію на міжнародній арені. Цьому може сприяти удосконалення інфраструктури, а також просування додатків доповненої реальності на території Польщі для вирішення реальних проблем. Через ефективність, дієвість і доступність процесу передачі технологій доповнена реальність зробила технологічну революцію, цей інструмент здатний прискорити інновації та сприяти економічному зростанню шляхом поліпшення дипломатичних процесів.

Серед проблем, які необхідно вирішити, можна виділити такі, як конфіденційність даних, права на інтелектуальну власність й етичні міркування. Зміцнення довіри і збереження цілісності передавання технологій вимагають, щоб алгоритми доповненої реальності та процеси ухвалення рішень були прозорими, справедливими, а також підзвітними. Стабільність і зростання соціально-економічної системи залежать від ефективного управління. За допомогою автоматизації адміністративних процедур, прискорення процесу прийняття рішень та зменшення корупції доповнена реальність може значно покращити роботу уряду у сфері культурної дипломатії. Заходи на основі доповненої реальності дають змогу знаходити закономірності в даних, виявляти аномалії та прогнозувати тенденції, що дає змогу розробляти політику, засновану на фактах. При цьому штучний інтелект може допомогти в такій роботі, поліпшуючи ефективність доповненої реальності й узявши на себе організаційні моменти. Наприклад, чат-боти можуть сприяти залученню громадян до активних дій. Український уряд має подолати низку перешкод, щоб забезпечити надання ефективних державних послуг у сферу культурної дипломатії, сприяючи відкритості та максимальному розподілу ресурсів. Автоматизуючи адміністративні процеси, підвищуючи ефективність культурної дипломатії, посилюючи процес ухвалення рішень і залучення громадськості, доповнена реальність може зіграти величезну роль у вирішенні усіх цих проблем.

Висновки. Отже, доповнена реальність сприяє те тільки економічному зростанню та інноваціям у різних областях народного господарства, але має змогу підтримувати урядові дії щодо культурної дипломатії України в різних країнах. Нове дихання українська м'яка сила отримала після початку повномасштабного вторгнення росії на територію України. Звірства та воєнні злочини російської армії, агресія російських громадян за кордоном, мужність українських захисників та захисниць, пересічних громадян України підірвали дипломатичні дії росії та змусили майже весь світ встати на підтримку України.

Така ситуація неймовірно актуалізувала культурну дипломатію України, створила умови її активізації, зацікавила іноземців дізнатися

більше про нашу державу. Якщо Україну раніше вони не рідко асоціювали зі словами «корупція» та «жертва», то зараз переважно асоціюють її зі словами «мужність» та «гідність». Ще більшого вдосконалення і розвитку культурна дипломатія може зазнати в разі впровадження на практиці інструментів доповненої реальності в різних аспектах культурної дипломатії, особливо із сусідньою країною Польщею, яка має багато спільних рис з Україною. Визначено, що доцільно впроваджувати доповнену реальність у дипломатію у сфері культури.

Україна прагне до прогресу та розвитку, використовуючи технології доповненої реальності. Сприятлива репутація України в Польщі зростатиме в міру розвитку доповненої реальності в культурній дипломатії. За допомогою контенту, створеного доповненою реальністю у сфері культурної спадщини та соціального розвитку, Україна може сприяти міжнародному співробітництву, залученню інвестицій та зміцненню своєї репутації у світі.

В Україні є шанс змінити свою репутацію завдяки культурній дипломатії за допомогою наративів, керованих доповненою реальністю, але слід бути обережним з етичними наслідками. Для відповідального впровадження доповненої реальності на практиці в культурній дипломатії в різних її напрямках необхідно враховувати етичні міркування, зокрема ті, що стосуються недоторканності приватного життя, це має бути взято до уваги.

Нині доцільними є подальші напрями досліджень за темою впровадження доповненої реальності в культурну дипломатію України з іншими країнами ЄС та світу. Результати статті підтверджують актуальність аналізованої теми, оскільки в умовах російсько-української війни культурна дипломатія є однією з найбільш обговорюваних тем. Це свідчить про необхідність кращого розуміння цієї теми та розроблення ефективних стратегій і заходів впровадження штучного інтелекту, доповненої реальності в практику дипломатії.

Література:

1. Ahmad J. B., Hussain M. A. Using Artificial Intelligence (AI) in Cultural Diplomacy and Public Sector of Pakistan. *Pakistan Perspectives*. 2023. Vol. 28, No 2. P. 37–60. Retrieved from <https://journal.psc.edu.pk/index.php/pp/article/view/504/446>
2. Neilly N. M., Helly D., Valenza D. Digital change & EU international cultural relations. *Culture Solutions*. 2020. No 5. P. 1–11. Retrieved from <https://www.culturesolutions.eu/wp-content/uploads/2020/04/CS-BRIEF5.pdf>
3. Тарангул Л., Чернікова І., Дрогомирецька Л. Збереження історико-культурної спадщини України як чинник національної ідентичності. *Культурологічний альманах*. 2024. № 1(9). С. 147–159. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.18>

4. Яшина О. М., Висоцька О. Є. Ефективне державне управління сферою культури в інтересах сталого розвитку: ключові міжнародні виміри. *Таврійський науковий вісник*. 2023. № 2. С. 41–51. DOI: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2023.2.6>

5. Бірнова О. Історико-культурна спадщина України: цифрові технології збереження та популяризація в умовах воєнних дій. *Грані*. 2023. № 26(5). С. 90–94. DOI: <https://doi.org/10.15421/1723106>

6. Gierat-Bieroń B. Cultural Diplomacy as a Tool of the External Relations Between the UE and the USA. *Rocznik integracji europejskiej*. 2023. No 17. P. 95–112. DOI: <https://doi.org/10.14746/rie.2023.17.5>

7. Краснодемська І. Роль західної української діаспори в етнокультурних процесах в Україні (кінець 80-х – середина 90-х років ХХ ст.). *Українознавство*. 2018. № 3(68). С. 21–40. DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.3\(68\).2018.145376](https://doi.org/10.30840/2413-7065.3(68).2018.145376)

8. Кудіна А. Культурна дипломатія України в умовах війни. *Суспільна політика, врядування й комунікації в Україні*. Київ, 2023. С. 25–28. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2e6a0f13-216d-4c9a-b581-c38de842e53b/content> (дата звернення: 05.06.2024)

9. Сендецький, А. Культурна дипломатія ХХІ ст. України і Польщі: спільні та відмінні ознаки. Україна та Європа. *Культура в глобальних викликах сьогодення: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції*, м. Київ, 20-21 вересня 2023 р. Київ, 2023. С. 124-127. DOI: <http://orcid.org/0000-0001-6821-1785>

10. Легкодух В.В. Роль інформаційної війни у російсько-українському конфлікті: аналіз впливу медіа. *Журнал «Актуальні питання у сучасній науці»* Серія: Історія та археологія. Київ. 2024. № 2(20). С. 866–876. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2\(20\)-866-876](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2(20)-866-876)

11. Жаровська І., Ортинська Н. Інформаційна війна як сучасне глобалізаційне явище. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2020. № 7(2). С. 56–61. DOI: <http://doi.org/10.23939/law2020.26.056>

12. Han, D., Weber, J., Bastiaansen, M., Mitas, O., & Lub, X. Virtual and Augmented Reality Technologies to enhance the visitor experience in cultural tourism. M. Claudia tom Dieck & Timothy Jung (Eds.) *The Power of Augmented and Virtual Reality for Business*. 2018. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-06246-0_9

13. Palmarini, R., Erkoyuncu, J. A., Roy, R., & Torabmostaedi, H. A systematic review of augmented reality applications in maintenance. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*. 2018. № 49, 215–228. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rcim.2017.06.002>

14. Arena, F., Collotta, M., Pau, G., & Termine, F. An overview of augmented reality. *Computers*. 2022. № 11(2), 28. DOI: <https://doi.org/10.3390/computers11020028>

15. Пересунько, Т. Культурна дипломатія України в Польщі після Євромайдану: зміст і організаційна структура. *Агора*. 2017. №16. С. 50–59. URL: https://www.academia.edu/download/52743644/Peresunko_Agora_V16.pdf (дата звернення: 05.06.2024)

References:

1. Ahmad J. B., Hussain M. A. (2023). Using Artificial Intelligence (AI) in Cultural Diplomacy and Public Sector of Pakistan. *Pakistan Perspectives*, 28(2), 37–60. Retrieved from <https://journal.psc.edu.pk/index.php/pp/article/view/504/446>

2. Neilly N. M., Helly D., Valenza D. (2020). Digital change & EU international cultural relations. *Culture Solutions*, 5, 1–11. Retrieved from <https://www.culturesolutions.eu/wp-content/uploads/2020/04/CS-BRIEF5.pdf>

3. Taranhul L., Chernikova I., Drohomiretska L. (2024). Zberezhennia istoryko-kulturnoi spadshchyny Ukrainy yak chynnyk natsionalnoi identychnosti [Preservation of historical and cultural heritage of Ukraine as a factor of national identity]. *Kulturolohichniy almanakh – Cultural Almanac*, 1(9), 147–159. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.18>

4. Yashyna O. M., Vysotska O. Ye. (2023). Efektyvne derzhavne upravlinnia sferoiu kultury v interesakh staloho rozvytku: kluchovi mizhnarodni vymiry [Effective public management of culture for sustainable development: key international dimensions]. *Tavriiskyi naukovi visnyk – Tavrian Scientific Herald*, 2, 41–51. DOI: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2023.2.6> [in Ukrainian].

5. Birova O. (2023). Istoryko-kulturna spadshchyna Ukrainy: tsyfrovi tekhnolohii zberezhenia ta populyaryzatsiia v umovakh voiennykh dii [Historical and Cultural Heritage of Ukraine: Digital Preservation Technologies and Popularization in the Context of Military Operations]. *Hrani – Facets*, 26(5), 90–94. DOI: <https://doi.org/10.15421/1723106> [in Ukrainian].

6. Gierat-Bieroń B. (2023). Cultural Diplomacy as a Tool of the External Relations Between the UE and the USA. *Rocznik integracji europejskiej*, 17, 95–112. DOI: <https://doi.org/10.14746/rie.2023.17.5>

7. Krasnodemska I. (2018). Rol zakhidnoi ukrainskoi diaspory v etnokulturnykh protsesakh v Ukraini (kinets 80-kh – seredyna 90-kh rokiv khkh st.) [The Role of the West Ukrainian Diaspora in the Ethno-Cultural Processes in Ukraine (late 80's - mid 90's)]. *Ukrainoznavstvo – Ukrainian Studies*, 3(68), 21–40. DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.3\(68\).2018.145376](https://doi.org/10.30840/2413-7065.3(68).2018.145376) [in Ukrainian].

8. Kudina A. (2023). Kulturna dyplomatiia Ukrainy v umovakh viiny [Ukraine's cultural diplomacy in times of war]. *Suspilna polityka, vriaduvannia y komunikatsii v Ukraini – Public Policy, Governance and Communication in Ukraine*. Kyiv, 2023, 25–28. Retrieved from <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2e6a0f13-216d-4c9a-b581-c38de842e53b/content> [in Ukrainian].

9. Sendetskyi, A. (2023). Kulturna dyplomatiia KhKhI st. Ukrainy i Polshchi: spilni ta vidminni oznaky. Ukraina ta Yevropa [Cultural diplomacy of the XXI century. Ukraine and Poland: similarities and differences.]. *Kultura v hlobalnykh vyklykakh sohodennia – Culture and today's global challenges: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo konferentsii*. Kyiv, 20-21 September 2023. Kyiv, 2023. P. 124-127. DOI: <http://orcid.org/0000-0001-6821-1785> [in Ukrainian].

10. Lehkodukh V.V. (2024). Rol informatsiinoi viiny u rosiisko-ukrainskomu konflikti: analiz vplyvu media [The Role of Information Warfare in the Russian-Ukrainian Conflict: An Analysis of Media Influence.]. *Zhurnal "Aktualni pytannia u suchasni nauki" – Journal "Topical Issues in Modern Science"*. Seriya: Istoriia ta arkhelohia. Kyiv, 2(20), 866–876. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2\(20\)-866-876](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2(20)-866-876) [in Ukrainian].

11. Zharovska I. Ortynska N. (2020). Informatsiina viina yak suchasne hlobalizatsiine yavyshe [Information warfare as a modern phenomenon of globalization]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnik" – Bulletin of the National Polytechnic University of Lviv*, 7(2), 56–61. DOI: <http://doi.org/10.23939/law2020.26.056> [in Ukrainian].

12. Han, D., Weber, J., Bastiaansen, M., Mitas, O., & Lub, X. (2018). Virtual and Augmented Reality Technologies to enhance the visitor experience in cultural tourism. M. Claudia tom Dieck & Timothy Jung (Eds.) *The Power of Augmented and Virtual Reality for Business*. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-06246-0_9

13. Palmarini, R., Erkoyuncu, J. A., Roy, R., & Torabmostaedi, H. A. (2018). Systematic review of augmented reality applications in maintenance. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 49, 215–228. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rcim.2017.06.002>

14. Arena, F., Collotta, M., Pau, G., & Termine, F. (2022). An overview of augmented reality. *Computers*, 11(2), 28. DOI: <https://doi.org/10.3390/computers11020028>

15. Peresunko, T. (2017). Kulturna dyplomatiia Ukrainy v Polshchi pislia Yevromaidanu: zmist i orhanizatsiina struktura [Ukrainian Cultural Diplomacy in Poland after Euromaidan: Content and Organizational Structure]. *Ahora – Ahora*, 16, 50–59. Retrieved from https://www.academia.edu/download/52743644/Peresunko_Agora_V16.pdf [in Ukrainian].